

Antwerpen, Meir 31 - 33

Archeologienota: Programma van Maatregelen

Rapport Nr. 2026-I505 AN

Titel

Archeologienota Antwerpen, Meir 31 - 33: Programma van Maatregelen

Auteur(s)

Bart Van Eyck

Erkende archeoloog

2019/00002 INDAR bv

2019/00001 Jeska Pepermans

Projectnummer INDAR

2026F366

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2023-1505

Plaats en datum

Beerse, 9/07/2026

Voorblad

Referentie kaart Beerse 1939: Cartesius.

© INDAR bv. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

INHOUDSOPGAVE

1.	Administratieve gegevens	4
2.	Gemotiveerd advies	5
2.1.	Aanleiding vooronderzoek	5
2.2.	Resultaten vooronderzoek	5
2.3.	Keuze vervolgonderzoek	7
2.3.1.	Onderzoek zonder ingreep in de bodem	7
2.3.2.	Onderzoek met ingreep in de bodem	8
3.	Programma van maatregelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.1.	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	12
4.	Onderzoekstechnieken proefputten	15
4.1.	Algemene bepalingen	15
4.2.	Specifieke methodologie	15
4.3.	Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	19
5.	lijst met figuren	20
6.	Lijst met tabellen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7.	bibliografie	21

I. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode INDAR		2026-1505
Projectcode Onroerend Erfgoed		2026F366
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Antwerpen
	Straat	Meir
Kadastrale gegevens	Gemeente	Antwerpen
	Afdeling	3
	Sectie	C
	Percelen	C1445E
Coördinaten	Noordwest	X:152703 Y: 212129
	Noordoost	X:152721 Y: 212124
	Zuidoost	X: 152711 Y: 212040
	Zuidwest	X: 152685 Y: 212041
Oppervlakte plangebied		Ca. 2.036 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 1.660 m²
Erkend Archeoloog		2019/00002 INDAR bv 2019/00001 Jeska Pepermans

2. GEMOTIVEERD ADVIES

2.1. Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande bouw van een nieuwbouw en de renovatie van een bestaand gebouw met erfgoedwaarde langsheen de Meir en de Korte Klarenstraat te Antwerpen. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2. Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in het historische centrum van de stad Antwerpen. Op basis van historisch kaartmateriaal kon achterhaald worden dat het plangebied vanaf de 3de stadsuitbreiding binnen de (eind)13e/ (begin)14e eeuwse omwalling is gelegen. Op historisch kaartmateriaal is te zien dat het plangebied in de 16de eeuw reeds deels bebouwd is. Het plangebied maakt in die periode deel uit van een woonblok dat omsloten wordt door de huidige Korte Klarenstraat in het noorden, de Lange Klarenstraat ten oosten van het plangebied. In zuidelijke richting grenst het bouwblok aan de huidige Meir en in westelijke richting aan de Gramayestraat. De bebouwing situeert zich allen aan de straatzijde van bovengenoemde straten. Achterliggend aan deze bebouwing zijn veelal tuinzones aanwezig. In 1909 wordt er een vergunningsaanvraag ingediend voor de sloop van de huidige bebouwing binnen het plangebied. Dit om plaats te maken voor een magazijn, kantoorruimte en ateliers. Hierbij wordt het gehele plangebied bebouwd. Ook na de bouw van deze nieuwbouw nog enkele verbouwingen uitgevoerd.

Het plangebied en haar omgeving situeert zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen de 2,7 en 9 m +TAW. Het centrum van Antwerpen is ontwikkeld binnen een hoger gelegen zone in een grotendeels lager gelegen gebied. Het niveau binnen het plangebied situeert zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen de 7,6 en 7,9 m +TAW. Daarmee situeert het plangebied zich eerder binnen de hoger gelegen zone binnen het lager gelegen omliggende landschap. Het plangebied is volledig bebouwd. Om die reden wordt binnen het plangebied en haar ruime omgeving de bodem als OB-bodem gekarteerd op de bodemkaart van Vlaanderen.

Het plangebied kent geen archeologische gegevens. In de ruime omgeving van het plangebied zijn reeds verscheidene archeologiewaardes gekend. Het merendeel van deze waardes gaan terug op archeologische vindplaatsen en plaatsaanduidingen van (voormalige) historische gebouwen of constructies. Deze waardes dateren vanaf de prehistorie tot de Nieuwe- en Nieuwste Tijd. In hetzelfde gebouwblok als waarin het plangebied is gelegen, werd in 2013 reeds een archeologische opgraving uitgevoerd. Het betreft het adres Meir 37 – 39 & Lange Klarenstraat 24 – 28. Bij deze opgraving werden naast grondsporen ook verscheiden muurresten, waterputten en kelders aangetroffen die te dateren zijn in de middeleeuwen en Nieuwe Tijd. De bodem binnen delen van het desbetreffende onderzoeksgebied. Het meest recente vloerniveau werd aangetroffen op een diepte van ca. 5,12 m +TAW. Het oudste vloerniveau situeert zich op een diepte van ca. 4,88 m +TAW. De moederbodem situeert zich op een diepte van ca. 4,71 m +TAW. Bij het verdiepen naar een derde vlak (op 3,7 m +TAW) werden vier waterputten en nog enkele muurresten aangetroffen. Naast bovengenoemde structuren en sporen werd eveneens een

redelijke hoeveelheid vondstmateriaal ingezameld. Het gaat om aardewerk, glas, metaal en botmateriaal. Aan de overzijde van de straat (Meir 40) vond in 2016 eveneens archeologisch onderzoek plaats. Daarbij werden, onderliggend aan de recente keldervloer, muurresten, sporen en vondstmateriaal aangetroffen die te dateren zijn in de Nieuwe Tijd. Verder vond in 2019 een archeologisch bodemonderzoek plaats binnen de Handelsbeurs (gelegen op 80 m ten noordwesten van het plangebied). Bij dit onderzoek werden naast urnen uit de metaaltijd eveneens middeleeuwse bodemsporen, vondsten en muurresten aangetroffen.

De opdrachtgever plant op het terrein tussen de Meir en de Korte Klarenstraat de bouw van een nieuwbouw en de renovatie van een gebouw met erfgoedwaarde. Langsheen de Meir wordt het bestaande gebouw gesloopt om plaats te maken voor een nieuwbouw. De volledige nieuwbouw wordt voorzien van een kelder met een oppervlakte van ca. 1.661 m². Om een waterdichte stabiele kuip te bekomen, worden de bestaande keldermuren langsheen de perceelgrens behouden. Op die manier is het beschoeien van de bouwput niet nodig. Tegen de bestaande keldermuren wordt een nieuwe betonnen voorzetwand gerealiseerd. De diepte van de kelder wordt voorzien op 3,79 m +TAW (bovenkant keldervloer). Dat is ca. 64 cm dieper dan de bestaande (te slopen) kelder. De onderkant van de fundering wordt op een diepte van ca. 2,79 m +TAW voorzien. Dat is ca. 59 cm dieper dan de bestaande (te slopen) fundering. Het bestaande gebouw langsheen de Korte Klarenstraat betreft een gebouw met erfgoedwaarde. Dit gebouw met een oppervlakte van ca. 335 m² wordt niet gesloopt. Het bestaande volume blijft daarbij behouden, maar wordt naar moderne normen, noden en functie gerenoveerd. Voor deze renovatiewerkzaamheden worden geen nieuwe bodemingrepen voorzien. Deze zone wordt daardoor weerhouden van eventueel verder archeologisch onderzoek.

Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek kan besloten worden dat het plangebied een hoog archeologisch potentieel kent voor het aantreffen van archeologische waarden uit verscheidene periode. Zo bevond het plangebied zich voor de 3de stadsuitbreiding (1295 – 1314) net in het buitengebied van de stad wat een hoog potentieel tot het aantreffen van sporensites uit de vroege en volle middeleeuwen met zich meebrengt. De omgeving waarbinnen het plangebied is gelegen zal na de 3de stadsuitbreiding binnen de omwalling vallen, waardoor dit deel van de stad zal verstedelijken. Kaartmateriaal uit de 16de eeuw toont deze evolutie aan. Het plangebied kent daarom dan ook een hoog archeologisch potentieel voor het aantreffen van sporen/muurresten uit de late middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Verder toont de CAI aan dat de omgeving van het plangebied eveneens een hoog archeologisch potentieel kent voor vroegere periodes. Zo werden er in de directe nabijheid enkele urnen gevonden uit de metaaltijden. Deze urnen maken wellicht deel uit van een groter urnenveld uit deze periode. Samenvattend kan gesteld worden dat het plangebied een hoog archeologisch potentieel kent voor het aantreffen van archeologische waarden uit verscheidene periodes.

De huidige bebouwing is voorzien van een kelder. Bij reeds uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving, kon worden aangetoond dat de bodem reeds uit verscheidene ophogingslagen bestaat. Hierdoor konden er in vele gevallen onderliggend aan de kelders nog archeologische waardes worden aangetroffen. In welke mate de aanwezige kelder binnen het huidige plangebied al dan niet (een negatieve) impact heeft gehad op potentieel aanwezige archeologische waarden, kon tijdens deze bureaustudie niet achterhaald worden. Om hierover meer inzicht te bekomen, is verder onderzoek noodzakelijk.

In eerste instantie wordt een werfbegeleiding geadviseerd voor de sloop van de aanwezige kelder en bijhorende funderingen. Dit enkel binnen de zone waarbinnen bodemingrepen worden voorzien. De verdere onderzoeksstrategie wordt weergegeven in het programma van maatregelen.

2.3. Keuze vervolgonderzoek

2.3.1. Onderzoek zonder ingreep in de bodem

GEOFYSISCH ONDERZOEK

Het is niet nuttig om geofysisch onderzoek toe te passen binnen het plangebied. Geofysisch onderzoek spoort anomalieën in de bodem op. Het aanwezige gebouw binnen het plangebied is vandaag de dag volledig voorzien van een kelder. Onderliggend aan deze keldervloer bevinden er zich eveneens funderingszolen. De verwachte archeologische resten bestaan naast grondsporen en vondsten eveneens uit muurresten. De aanwezige 'recente funderingszolen' zullen een negatieve impact hebben op het resultaat van dit soort onderzoeken. Daarnaast zullen deze resultaten alsnog dienen geverifieerd te worden door een onderzoek met ingreep in de bodem.

Bijkomend kan het onderzoek enkel doorgaan in de zone waar effectieve bodemingrepen worden voorzien. In de zone langsheen de Korte Klarenstraat wordt het bestaande gebouw met erfgoedwaarde enkel gerenoveerd. Daarbij worden geen bodemingrepen voorzien. Dit deel van het plangebied wordt dan ook weerhouden van verder onderzoek.

Geofysisch onderzoek is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat het niet noodzakelijk is om geofysisch onderzoek uit te voeren in het plangebied. Doordat de te verwachten archeologische resten bestaan uit grondsporen of vondsten zullen de resultaten van een geofysisch onderzoek niet afdoende zijn om eventuele sites op te sporen of te interpreteren. Om eventuele resultaten te verifiëren zal een vooronderzoek met ingreep in de bodem steeds noodzakelijk zijn.

VELDKARTERING

Het is niet nuttig een veldkartering uit te voeren binnen het plangebied. Het plangebied is vandaag de dag volledig bebouwd. Daarnaast blijkt uit reeds uitgevoerd onderzoek in de nabijheid van het plangebied, dat de bodem reeds uit verscheidene ophogingspakketten bestaat. Indien er vondsten worden ingezameld, bestaat de kans dat deze met de aangevoerde grond op het terrein gekomen zijn.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein.

Een veldkartering is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat de resultaten uit een veldkartering niet garant staan voor een goede bewaring van een archeologische site. Om eventuele resultaten te verifiëren zal een vooronderzoek met ingreep in de bodem steeds noodzakelijk zijn.

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

Het is nuttig een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren binnen het plangebied. Een landschappelijk booronderzoek is een toetsing van de gegevens omtrent de bodemopbouw zoals beschreven op de bodemkaart van Vlaanderen. Het plangebied is vandaag de dag in zijn geheel

bebouwd. Onderliggend aan deze bebouwing is een kelder aanwezig. Verwacht wordt dat er binnen het plangebied een complexe verticale stratigrafie aanwezig is. In dat opzicht zijn er betere methodes om een goed beeld te krijgen over de bodemopbouw binnen het plangebied.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein. Een landschappelijk bodemonderzoek kan pas uitgevoerd worden van zodra de keldervloer is opgebroken.

Een landschappelijk bodemonderzoek is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat een landschappelijk bodemonderzoek niet noodzakelijk is, aangezien er betere methoden voor handen zijn om de complexe verticale stratigrafie in kaart te brengen.

2.3.2. Onderzoek met ingreep in de bodem

VERKENNEND OF WAARDEREND ARCHEOLOGISCH BOORONDERZOEK, PROEFPUTTEN ONDERZOEK IN FUNCTIE VAN ARTEFACTENSITES

Het is niet nuttig een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputten onderzoek in functie van artefactensites uit te voeren, aangezien de resultaten uit het bureauonderzoek wijzen op een laag archeologisch potentieel voor het aantreffen van in situ bewaarde artefactsites uit de prehistorie.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein aangezien het terrein bebouwd is en voorzien is van een kelder.

Een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputten onderzoek in functie van artefactensites booronderzoek is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputten onderzoek in functie van artefactensites niet noodzakelijk is, aangezien de bureaustudie uitwijst dat het plangebied een laag archeologisch potentieel kent voor het aantreffen van artefactsites uit de steentijd. Daarnaast zijn er andere methoden om de bodemopbouw beter in kaart te brengen.

PROEFSLEUVENONDERZOEK

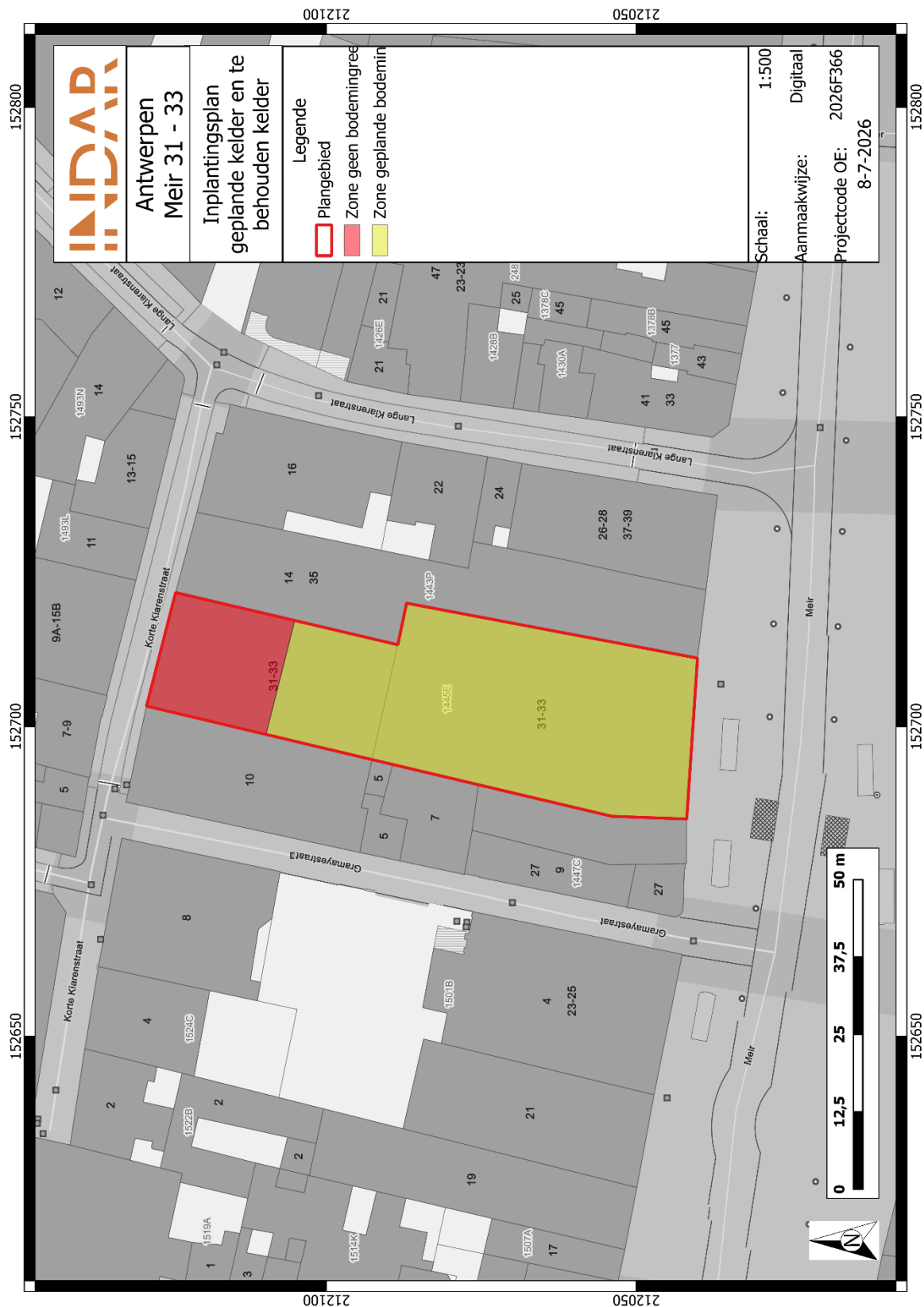
Het is niet nuttig een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Een proefsleuvenonderzoek is bij uitstek de manier op sporensites op te sporen. In het plangebied wordt er een complexe stratigrafie verwacht. Hiervoor wordt er geopteerd om een proefputtenonderzoek uit te voeren. Indien er oudere funderingen aanwezig zijn, kunnen deze zich diep in de ondergrond situeren. De diepte hiervan bemoeilijkt het eventuele proefsleuvenonderzoek. Proefputten hebben tot doel een zicht te krijgen op de stratigrafische opbouw van de te onderzoeken zones terwijl een proefsleuvenonderzoek eerder tot doel heeft een (voornamelijk horizontaal) ruimtelijk inzicht in de archeologische site te verwerven. Daarom wordt er geopteerd om een proefputtenonderzoek uit te voeren.

Een proefsleuven- en/of proefputtenonderzoek is schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied. Het proefputtenonderzoek is echter wel de enige methode om sites met complexe stratigrafie op te sporen en te waarderen.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat een proefputtenonderzoek noodzakelijk is om aan te tonen of er al dan niet sites met complexe stratigrafie aanwezig zijn binnen de contouren van het plangebied.

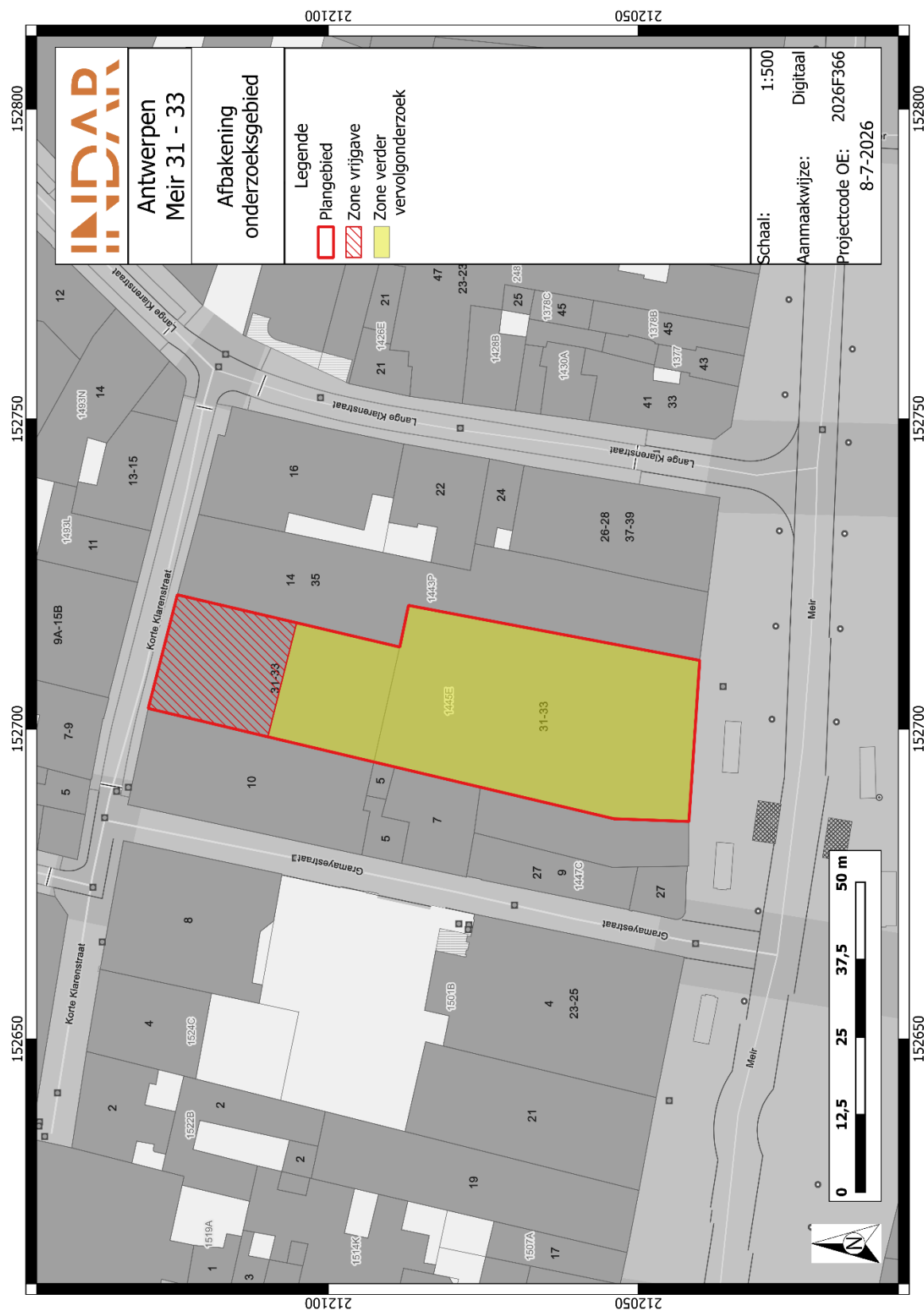
Op basis van de uitgevoerde bureaustudie wordt door INDAR BV een proefputtenonderzoek geadviseerd. Dit echter enkel binnen de zone waarbinnen bodemingrepen voorzien worden. De zone (langsheen de Korte Klarenstraat) waarbinnen geen bodemingrepen plaatsvinden, wordt weerhouden van verder onderzoek.

Het proefputtenonderzoek kan pas doorgaan na de sloop van de bestaande bebouwing (langsheen de Meir). **Voor de sloop van de keldervloer en onderliggende funderingszolen wordt een archeologische werfbegeleiding geadviseerd.**

Figuur 1: Afbakening zone bodemingreep op kadasterkaart (GRB)¹

¹ GEOPUNT 2026

Figuur 2: Afbakening onderzoeksgebied o.b.v. geplande werken

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN (PROEFPUTTEN)

Uit bovenstaande gegevens adviseert INDAR BV een vervolgonderzoek in de vorm van een proefputtenonderzoek.

Voorafgaand aan het proefputtenonderzoek dient het aanwezige gebouw gesloopt te worden. De keldervloer én funderingszolen dienen onder begeleiding van een erkend archeoloog verwijderd te worden.

In totaal dient er 1.661 m² van het terrein onderzocht te worden. Zoals reeds aangehaald wordt het noordelijke deel van het plangebied weerhouden van verder archeologisch onderzoek. Binnen deze zone worden geen bodemingrepen voorzien (zie afbeelding 2).

2.4. Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefputtenonderzoek, heeft tot doel uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van het terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van het terrein op te graven. Hierbij dient de gaafheid van de bodem en eventuele aanwezigheid van verstoringen in kaart gebracht te worden. Het eventuele vooronderzoek mét ingreep in de bodem heeft tot doel om archeologische sites op te sporen, hun bewaringstoestand en eventuele bedreiging te evalueren.

Het uit te voeren onderzoek dient in uitgesteld traject uitgevoerd te worden, aangezien het onderzoek enkel kan plaatsvinden na de sloop van de gebouwen. Dit houdt in dat het onderzoek op een later tijdstip uitgevoerd dient te worden.

Bij het verder archeologisch onderzoek dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

Bodem

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Kan dit niveau gedateerd worden?
 - o Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?

- Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
- Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?
- Kunnen de bodemlagen gerelateerd worden aan de ontwikkelingen/terreingebruik doorheen de tijd binnen het plangebied?

Sporenbestand

- Zijn er sporen en/of muurresten aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen/muurresten? Kunnen deze gerelateerd worden aan een specifieke bouwfase en/of terreingebruik?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen en/of muren?
- Maken de sporen en/of muren deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen en/of muurresten tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Kunnen eventueel aanwezige sporen en/of muurresten meer inzicht verschaffen in de interne organisatie van het huizenblok dat zichtbaar is op de 16de eeuwse historische kaarten?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en bewaringstoestand van de archeologische waarden in het plangebied. Hieraan dient een advies gekoppeld te worden voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ.

2.5. Onderzoekstechnieken proefputten

2.5.1. Algemene bepalingen

Een proefputtenonderzoek is bij uitstek de methode om archeologische sites met complexe stratigrafie te onderzoeken. De onderzoeksmethoden- en technieken worden uitgevoerd, zoals vastgesteld in de Code van Goede Praktijk.

Het proefputtenonderzoek kan pas uitgevoerd worden nadat het aanwezige gebouw gesloopt werd. De keldervloer en funderingszolen dienen onder begeleiding van een erkend archeoloog gesloopt te worden.

2.5.2. Specifieke methodologie

De proefputten (4mx4m) zijn ingepland volgens de historische bebouwing en terreinindeling op het primitief kadaster zodat een duidelijk beeld verkregen kan worden over de terreinindeling en waar de vroegere bebouwing zich heeft gesitueerd. Eén proefput bevindt zich op de scheiding tussen twee voormalige woningen. Twee proefputten worden voorzien op de overgang tussen de bebouwing en tuinzone. Een laatste proefput bevindt zich binnen de voormalige tuinzone.

Dankzij het proefputtenonderzoek kunnen zowel de mogelijke complexe stratigrafie onderzocht worden, als eventueel mogelijke sporensites. Daarnaast kan er nagegaan worden in hoeverre de bestaande kelders de eventuele vroegere funderingen en/of sporen hebben verstoord.

Bij de aanleg van de archeologische vlakken moet er rekening gehouden worden dat er niet dieper gegraven wordt dan de diepte van de geplande werken zodat de stabiliteit niet wordt verstoord voor de toekomstige bebouwing. Daarbij dient wel rekening gehouden te worden met een buffer van 30 cm onder de uiterlijke diepte van de voorziene werken.

De Code van Goede Praktijk, meer bepaald proefputten voor sites met complexe verticale stratigrafie, dient hierbij gevolgd te worden. Van proefputten wordt in de regel de volledige stratigrafische sequentie onderzocht. De diepte van de proefput omvat alle aanwezige sporen, voor zover dit relevant is voor de vraagstelling van het onderzoek. Na het opgraven van elk vlak wordt geverifieerd, op basis van de vaststellingen uit de putwanden en door middel van lokale verdiepingen van het opgravingsvlak, of er zich dieperliggende niveaus met archeologische sporen of vondsten voordoen. In voorkomend geval wordt een nieuw opgravingsvlak aangelegd en onderzocht.

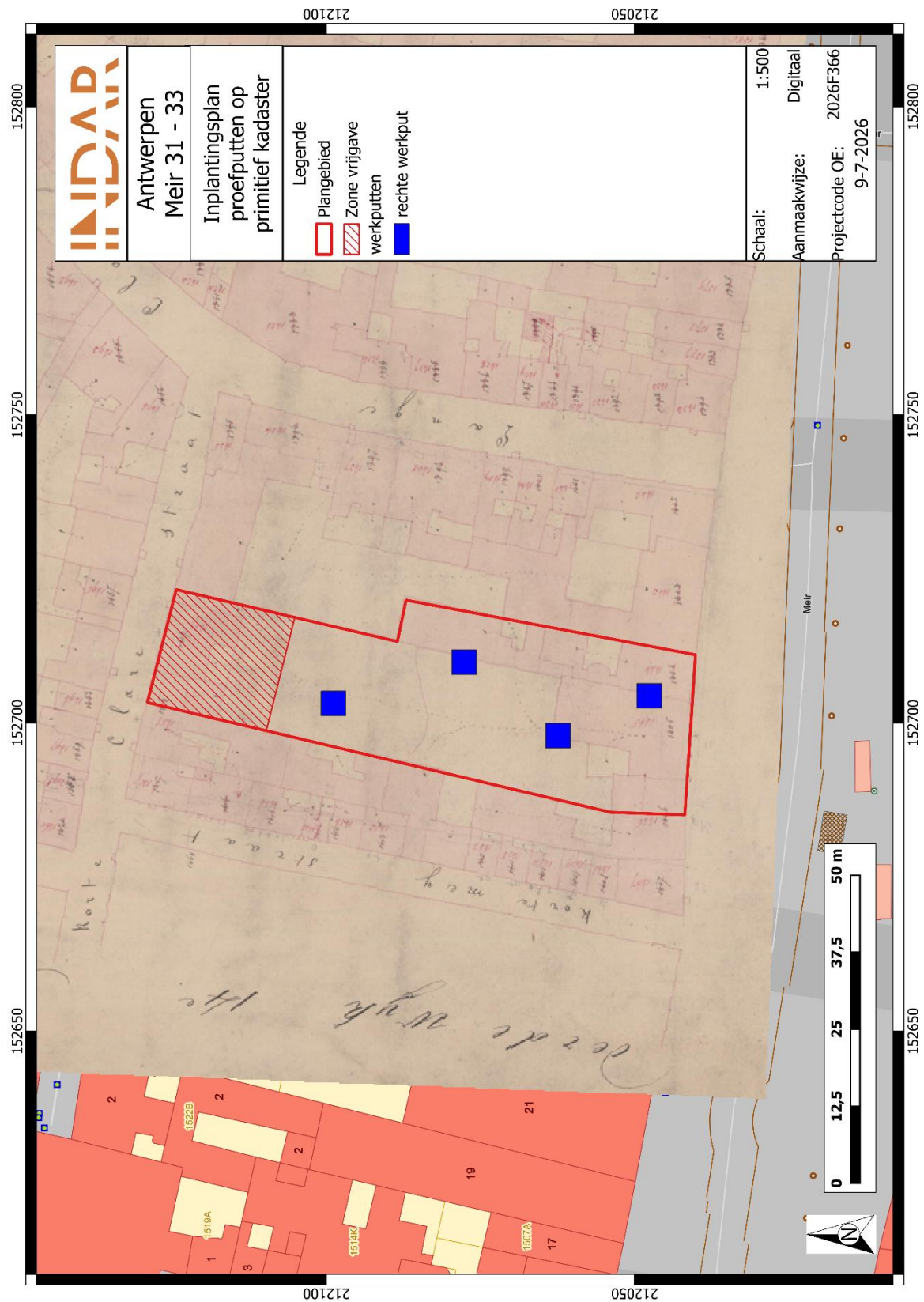
Indien de diepte van de proefput de natuurlijke ondergrond in stratigrafisch primaire positie niet bereikt, worden per proefput enkele boringen of sonderingen tot in de natuurlijke ondergrond in stratigrafisch primaire positie geplaatst om de stratigrafie in kaart te brengen, indien dit relevant is voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

De graafmachine die gebruikt wordt voor het aanleggen van de proefputten is van een type dat toelaat zowel horizontale vlakken aan te leggen als de stratigrafie te volgen zonder schade toe te brengen aan de aangetroffen sporen. De graafbak heeft geen tanden. De afgraving tot het eerste opgravingsvlak gebeurt machinaal. Indien meerdere opgravingsvlakken worden aangelegd, wordt het bovenliggende vlak steeds volledig afgewerkt vooraleer er verdiept wordt. De vlakken worden steeds gelinkt aan de putwandprofielen. De overige verdiepingen gebeuren handmatig met uitzondering van het verwijderen van puinpakketten en uniforme ophogingslagen. Omvangrijke

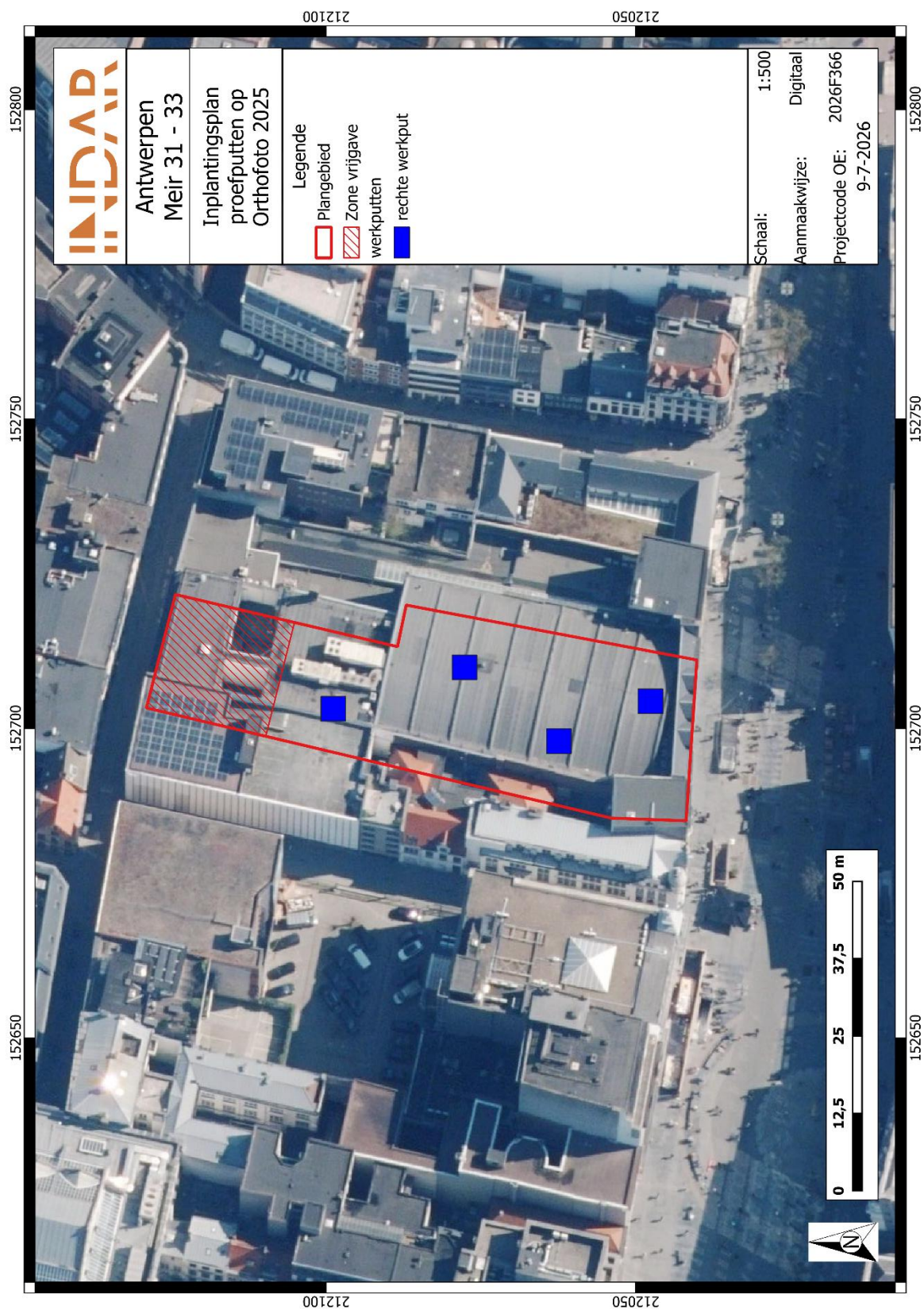
sporen worden slechts gecoupeerd tot op het volgende vlakniveau, en pas verder gecoupeerd na het aanleggen en registreren van dat volgende vlak.

De putwanden van proefputten worden grondig bekeken om aan te geven op welke niveaus er tijdens een eventuele opgraving opgravingsvlakken moeten worden aangelegd. Hierbij worden er telkens vier bodemprofielen aangelegd waarbij deze ingetekend en digitaal geregistreerd worden. Essentieel is dat er een gedegen inzicht ontstaat in de stratigrafische opbouw van het terrein.²

² Code van Goede Praktijk (versie 3.0). 2018, 77-78.

Figuur 3: Plangebied met weergave van locatie van proefputten op het Primitief Kadaster

Figuur 4: Plangebied met weergave van locatie van proefputten op de orthofoto uit 2025³

³ AGIV 2026

2.6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

3. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN (VRIJGAVE NOORDELIJKE DEEL)

Bij de opmaak van deze bureaustudie is gebleken dat er binnen het noordelijke deel van het plangebied geen bodemingrepen zullen plaatsvinden. Binnen deze zone staat vandaag de dag een gebouw met erfgoedwaarde. Dit gebouw wordt bij de geplande werkzaamheden behouden en gerenoveerd. Bij deze renovatiewerken worden geen nieuwe bodemingrepen voorzien. In dat opzicht kunnen potentieel aanwezige archeologische waarden in dit deel van het plangebied in situ bewaard blijven. In dat opzicht wordt dit deel van het plangebied (ca. 375 m² groot) weerhouden van verder archeologisch onderzoek. De afbakening van de onderzoekszone en zone vrijgave wordt weergegeven op afbeelding 2.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is het gebrek aan bodemingrepen binnen deze zone. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

Voldoende info aanwezigheid site: Nee.

Site aanwezig: Nee, de resultaten uit het bureauonderzoek zijn te beperkt om uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen dit deel van het plangebied.

Voldoende info over kennispotentieel en technische haalbaarheid project: Binnen dit noordelijke deel van het plangebied bevindt zich een gebouw met erfgoedwaarde. Het gebouw blijft daardoor in zijn geheel behouden. De vergunningsaanvraag voorziet naast de realisatie van een nieuwbouw (langsheen de Meir) eveneens de renovatie van dit gebouw met erfgoedwaarde. Bij deze renovatiewerkzaamheden worden geen nieuwe bodemingrepen voorzien. In dat opzicht kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden (binnen dit deel van het plangebied) in situ bewaard blijven. Door het ontbreken van bodemingrepen binnen dit deel van het plangebied, valt er in deze zone ook geen kenniswinst te bekomen. In dat opzicht adviseert INDAR Bv dan ook een vrijgave van dit deel (ca. 375 m²) van het plangebied.

INDAR Bv geeft dan ook het advies om de terreinen vrij te geven.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

4. LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Afbakening zone bodemingreep op kadasterkaart (GRB)	10
Figuur 2: Afbakening onderzoeksgebied o.b.v. geplande werken	11
Figuur 4: Plangebied met weergave van locatie van proefputten op het Primitief Kadaster	17
Figuur 5: Plangebied met weergave van locatie van proefputten op de orthofoto uit 2025	18

5. BIBLIOGRAFIE

BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek* (IVO-P). SIKB

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERVYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.

TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.